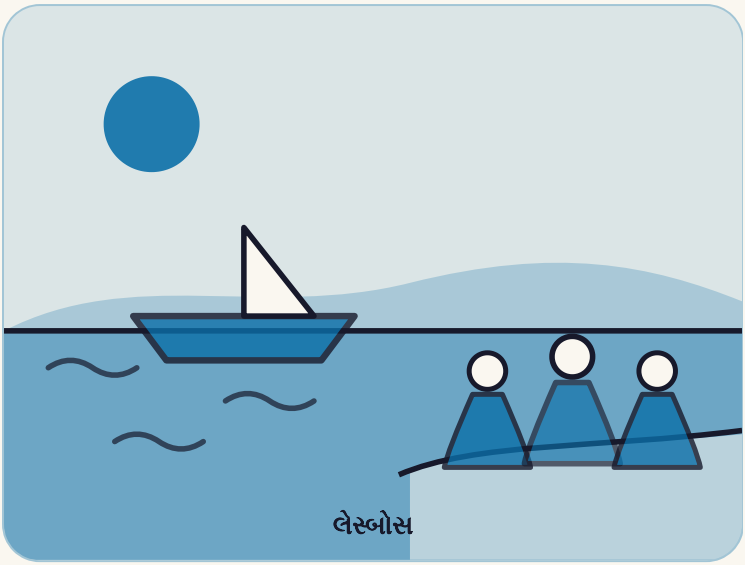

ગ્રીસ

જે દાદીઓ હોડીઓને મળવા ગઈ

ત્રણ બહુ વૃદ્ધ સ્ત્રીઓ શરણાર્થીઓનું સ્વાગત કરવા કિનારે ગઈ. તેમની પોતાની માતાઓ પણ એક સમયે શરણાર્થી હતી.

ક્યાં સ્કાલા સિકામિનિયાસ, લેસ્બોસ

કોણ લેસ્બોસની ત્રણ દાદીઓ: એફસ્ત્રાતિયા માવરાપિડુ, મારિત્સા માવરાપિડુ અને મિલિત્સા કામવીસી

ક્યારે 1922 થી 2022

4 મિનિટનું વાંચન

પ્રકરણ પહેલું

વાર્તા

સ્કાલા સિકામિનિયાસ ગ્રીસના લેસ્બોસ ટાપુનું એક નાનું માછીમારોનું ગામ છે. 2015માં શરણાર્થીઓથી ભરેલી હોડીઓ અને તરાપા તેના કિનારે ઊતરવા લાગ્યા. શરણાર્થીઓ એવા લોકો છે જેઓ સુરક્ષિત રહેવા માટે પોતાનું ઘર છોડીને ભાગે છે. તેમાંના ઘણા સીરિયા, ઇરાક અને અફઘાનિસ્તાનના યુદ્ધથી ભાગ્યા હતા.

ગામની ત્રણ બહુ વૃદ્ધ સ્ત્રીઓ કિનારે ગઈ. એફસ્ત્રાતિયા માવરાપિડુની આંખો મોતિયાથી ધૂંધળી હતી. તેઓ લાકડી લઈને ચાલતાં. મારિત્સા માવરાપિડુ અને મિલિત્સા કામવીસી પણ સાથે આવ્યાં.

માતાઓ, જે પોતે ત્યાંથી પસાર થઈ હતી

તેઓ જાણતાં હતાં કે નવા આવનારાઓને કેવું લાગે છે. તેમની પોતાની માતાઓ પણ શરણાર્થી બનીને લેસ્બોસ આવી હતી. 1922માં એક યુદ્ધ પછી ઓછામાં ઓછા દસ લાખ ગ્રીકોને તુર્કીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યા હતા.

એફસ્ત્રાતિયાની માતા, એવાન્થિયા, એ જ સમુદ્ર માછીમારીની એક ભરચક હોડીમાં પાર કરીને આવી હતી. તેમના ત્રણ નાના દીકરા હતા. સૌથી નાનો એક મહિનાનો હતો. તેને કપડાં પહેરાવવાનો સમય ન હતો, તેથી તેમણે પોતાના પેટીકોટનો એક ભાગ ફાડીને તેને લપેટ્યો.

ગામમાં તેમના માટે કોઈ ઘર ન હતું. પરિવારોએ ખાલી શેડ સાફ કર્યા, જ્યાં ઑલિવ રાખવામાં આવતા, અને તેમાં જ સૂઈ ગયા.

> એવું લાગ્યું જાણે અમારી માતાઓ પણ તે કિનારે હતી અને તેને ભેટી રહી હતી.
>
> એફસ્ત્રાતિયા માવરાપિડુ, NPRમાં ટાંકેલું

1922	1 million	3
જે વર્ષે તેમની માતાઓ શરણાર્થી બનીને આવી	એક વર્ષમાં ગ્રીસના કિનારે ઊતરેલા લોકો (NPR)	જાણીતા ફોટામાં સ્ત્રીઓ

તેમણે શું કર્યું

ઘણા મહિનાઓ સુધી તે સ્ત્રીઓ કિનારે જતી રહી. તેમણે પોતાનાં કબાટમાંથી કપડાં વહેંચ્યાં. તેમણે ઘરે બનાવેલી પનીરની પાઇ વહેંચી. જ્યારે કોઈ દરિયાઈ બીમારીથી બેહાલ માણસ હોડીમાંથી ઊતરતો, ત્યારે તેઓ તેને ભેટી પડતી.

એક સ્થાનિક ફોટોગ્રાફરે તે ત્રણેનો ફોટો પાડ્યો. તેમાં મિલિત્સાએ એક શરણાર્થી બાળકને પકડ્યું છે, અને બાળકની માતા સૂકાં કપડાંમાં હસે છે. તે ફોટો આખી દુનિયામાં ફેલાઈ ગયો.

ગ્રીસના રાષ્ટ્રપતિઓએ પછી તેમનો આભાર માનવા તેમની મુલાકાત લીધી. મિલિત્સાને 2016ના નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર, એક મોટા વિશ્વ-પુરસ્કાર, માટે ઉમેદવાર તરીકે જણાવવામાં આવ્યાં. તેનાથી તેઓ અચંબામાં પડી ગયાં. તેમણે કહ્યું, “અમે તો બસ માણસ તરીકે વર્તી રહ્યાં હતાં.”

ત્રણમાંથી બે હવે રહી નથી: અહેવાલો મુજબ મારિત્સા 2019માં અને એફસ્ત્રાતિયા 2022માં.

ક્યારે શું થયું

- **1922** તેમની માતાઓ શરણાર્થી બનીને લેસ્બોસ આવે છે.
- **2015** શરણાર્થીઓની હોડીઓ ગામમાં ઊતરે છે. ફોટો પડાય છે.
- **2016** મિલિત્સાને નોબેલ શાંતિ પુરસ્કારના ઉમેદવાર તરીકે જણાવાય છે.
- **2019** મારિત્સા માવરાપિડુનું અવસાન (અહેવાલો).
- **2022** એફસ્ત્રાતિયા માવરાપિડુનું અવસાન (અહેવાલો).

પ્રકરણ બીજું

આ વાર્તા ખાસ કેમ છે

તેમણે અજાણ્યાઓને મદદ કરી, કારણ કે તેઓ પોતાની માતાઓની વાતોથી જાણતાં હતાં કે કંઈ પણ લીધા વગર પહોંચવું એટલે શું.

તેમણે કોઈ કાર્યક્રમ ચલાવ્યો નહીં. તેમણે જે હતું તે જ વાપર્યું: કપડાં, પનીરની પાઈ અને ખુલ્લી બાહો.

અમારો મત

તેમના પોતાના પરિવારની તકલીફ મદદનું કારણ બની, નજર ફેરવી લેવાનું નહીં.

પ્રકરણ ત્રીજું

આપણે શું શીખી શકીએ

1 તમારા ભૂતકાળને માર્ગ બતાવવા દો

તેમની માતાઓ શરણાર્થી રહી હતી, તેથી તેઓ જાણતાં હતાં કે નવા આવનારાઓને શું જોઈએ.

આ અજમાવો: તમારા કોઈ કપરા સમયને યાદ કરો. તે વખતે જે એક વસ્તુ તમને કામ આવી હતી, તે આજે કોઈને આપો.

2 તમારી પાસે જે છે તે આપો

તેમણે પોતાનાં કબાટમાંથી કપડાં અને ઘરે બનાવેલી પનીરની પાઈ આપી.

આ અજમાવો: આ અઠવાડિયે તમારી એક કામની વસ્તુ કોઈ જરૂરિયાતમંદને આપો.

3 જાતે પહોંચો

એફસ્ત્રાતિયા નબળાં હતાં અને તેમની નજર ઝાંખી હતી, છતાં તેઓ લાકડી લઈને કિનારે ગયાં.

આ અજમાવો: આ અઠવાડિયે એક નાની મદદ સંદેશથી નહીં, જાતે જઈને કરો.

4 પહેલા નાના પગલાથી શરૂ કરો

તેમણે બેહાલ, ડરેલા લોકોને ભેટ્યાં. તેઓ કોઈ યોજનાની રાહ જોતાં રહ્યાં નહીં.

આ અજમાવો: કોઈને સંઘર્ષ કરતું જુઓ, તો સૌથી પહેલી નાની મદદ કરી દો.

સાથે લઈ જવા જેવો એક વિચાર

દયા તેમને સૌથી સહેલી લાગે છે જેમને પહોંચવાનું યાદ છે.

સ્રોત (અંગ્રેજીમાં)

NPR
For These Greek Grandmas, Helping Migrants Brings Back Their Own Past (2016)

Greek City Times
Efstratia Mavrapidou: “Yiayia of Lesvos” and Nobel Peace nominee died at the age of 96 (2022)

The Greek Herald
Efstratia Mavrapidou, one of the famous ‘Lesvos grandmas,’ passes away aged 96 (2022)

Gariwo
Emilia Kamvisi, the grandmother of Lesvos

હકીકત-ચકાસણી નોંધ: સ્રોતો મુખ્ય વાર્તા પર સહમત છે અને વિગતોમાં જુદા પડે છે. નોબેલ શાંતિ પુરસ્કાર: NPR કહે છે કે મિલિત્સા કામવીસીને નામાંકિત કરાયાં; Greek City Times અને Greek Herald કહે છે કે ત્રણેય સ્ત્રીઓને; Gariwo કહે છે કે કામવીસી લેસ્બોસના એક માછીમાર, સ્ત્રાતોસ વાલિયામોસ, સાથે ઉમેદવાર હતાં. નોબેલ સમિતિ 50 વર્ષ સુધી નામાંકનો પ્રકાશિત કરતી નથી, તેથી આ મીડિયાના અહેવાલો છે. વાર્તા ફક્ત એટલું કહે છે કે મિલિત્સાને ઉમેદવાર જણાવવામાં આવ્યાં. ઉંમર અને મૃત્યુની તારીખો જુદી છે: NPR (2016) એફસ્ત્રાતિયા માટે 89, મારિત્સા માટે 85 અને મિલિત્સા માટે 83 જણાવે છે; 2022ના અહેવાલો કહે છે કે એફસ્ત્રાતિયાનું અવસાન 96 વર્ષની ઉંમરે થયું અને મારિત્સાનું જાન્યુઆરી 2019માં 92 વર્ષની ઉંમરે; Gariwo કામવીસીનાં વર્ષો 1934થી 2023 આપે છે, જ્યારે 2022ના એક અહેવાલે તેમને જીવિત કહ્યાં. સંખ્યાઓ મેળ ખાતી નથી, તેથી વાર્તા કોઈ ઉંમર અને મિલિત્સાના મૃત્યુની કોઈ તારીખ આપતી નથી. જોડણીઓ જુદી જુદી છે: Kamvysi, Kamvisi, Sikaminias, Sykamia. 1922નો હકાલપટ્ટીનો પ્રસંગ અને “ઓછામાં ઓછા દસ લાખ”નો આંકડો NPRનો છે; Gariwo કહે છે કે કામવીસીનો પરિવાર 1922માં તુર્કીથી ભાગ્યો. એક વર્ષમાં ગ્રીસના કિનારે ઊતરેલા “1 million” લોકો 2015થી 2016ની શરૂઆત માટે NPRનો આંકડો છે. અવતરણ અને પેટીકોટની વિગત NPRની છે, જેમ એફસ્ત્રાતિયાએ કહી. “ગ્રીસના રાષ્ટ્રપતિઓ” એટલે 2015માં તે વખતના રાષ્ટ્રપતિની અને 2020માં વર્તમાન રાષ્ટ્રપતિની મુલાકાત (Greek City Times). ફોટોગ્રાફરને ફક્ત સ્થાનિક કહેવાયા છે. પછીના શિબિરો અને યુરોપિયન સંઘ-તુર્કી કરાર વાર્તામાં સામેલ નથી. “અમારો મત” વાળી લીટીઓ અમારું પોતાનું અર્થઘટન છે. બાકીનું બધું ઉપરના સ્રોતોમાંથી છે.